

«REZULTATI»
volitev aprila 1950:

2 umora, 2 samomora, 18 ponorelih,
182 aretacij, 546 pretepenih, 243 ob-
sojenih na prisilno delo, 210 vdorov
v stanovanja itd.

DELO

GLASILO KOMUNISTIČNE PARTIJE S.T.O.

**Pokažimo moč in
ženam cone B našo
dejansko solidarnost,
perspektivo bodočnosti
brez titofašistov.**

(iz lepaka KP STO)

OBNOVLJENA IZDAJA LETO IV. ŠTEV. 214

TRST, PONEDELJEK 8. DECEMBRA 1952.

CENA 10 LIR

ZARADI NEČUVENEGA TERORJA V BREZPRAVNI ZEMLJI

Obsodimo tragično burko ki so jo titofašisti organizirali v coni "B"

Govor tovariša Gombača na petkovi seji mestnega sveta

Objavljamo govor tovariša
Franca Gombača v tržaškem
občinskem svetu ob diskusiji
za sprejem protestne resolucije
proti titovskim volitvam v coni B
Spoštovani kolegi!

Kar se tiče resolucije o coni
B, mi se strinjamo z vsako
borbeno akcijo proti nasilju
titovcev v coni B. Večkrat smo
izrazili svoje odobravanje za
pobude drugih. Večkrat smo
jih popravili, ko smo menili,
da iniciative drugih skupin
niso bile realistične. Drugi
smo sami prevzeli iniciative,
ki niso vedno dosegle skupne
podlage s tistimi, ki se, kljub
temu da imajo različno mi-
šljenje, odkritosrečno zavze-
majo za usodo cone B.

Nekaj kilometrov proč od
Trsta je prebivalstvo, ki ne
zahteva drugega kot mir in de-
lo, podvrženo nizkotnemu re-
žimu, ki povzroča najodločnej-
še ogorčenje Slovencev, Hrvat-
ov in Italijanov.

Mi smo pravzaprav mnenja,
da se je naprtilo premalo in
da tudi poprej bi se bili lahko
spoznameli, ako se ne bi bila
druga gibanja in stranke po-
stavila na trdovratno stališče
izključitve možnosti za zdru-
žitev velikega števila ljudi in
skupin.

Skrb za usodo prebivalstva,
ki je žrtev najbolj zverinskega
despotizma in ki je izpostav-
ljeno nečloveškemu režimu
zatiranja in nasilnega razna-
rodovanja, predstavlja eno iz-
med naših osnovnih skrbi. To
tudi zato, ker to vprašanje
predstavlja stalno nevarnost in
vzrok neuravnovešenosti v ce-
lotnem že tako težkem življe-
nju našega Ozemlja.

Na tej podlagi smo večkrat
dali razumeti, da je naša
partija pripravljena odredi se
tistim zadržanjem, katerih od-
poved ne pomeni zapustiti na-
še politične linije, marveč
dovoljuje sporazum o tem vsad
dan bolj mučnem vprašanju.
Ugotoviti moramo, da druge
struje niso imele takih širo-
kih idej.

Zelo zaskrbljeni smo zaradi
določenih uradnih stališč, ki
ustvarjajo žalosten vtis, da ne-
kateri hočejo napraviti tako,
da bi se pozabilo, kar se do-
gaja v coni B, da se hočejo
dotakniti tega vprašanja pol-
glasno, kar ustvarja vtis, da
se noče biti preveč glasni, da

se ne bi povzročile preglavice
beograjskem trinoju, ki do-
voljuje svojim hierarhom ple-
nitev vsake materialne dobro-
tne in uničenje nacionalne in
kulture dediščine italijan-
skega prebivalstva bujskega
in koprškega okraja, ki sta
dejansko že vključena v sestav
hrvatske in slovenske repu-
blike.

Na ta način se dokazujejo
predvidevanja, o katerih že le-

ta govorimo, razširjajoč z vse-
mi sredstvi naše stališče. Ze
pred časom smo nakazali ne-
varnost razkosanja, ki je se-
daj v teku in do katerega, kot
zgleda, so pripravljene priti
nekateri vlade proti stalno in
vztrajno izpovedani volji pre-
bivalstva, ki sestoji v zahtevi,
da se ne sme dopustiti na no-
ben način odrezanje od cone
A, s katero so obstajali in še
vedno obstajajo odnosi, ki so

se okrepili v teku stoletij in
povezujejo trgovino, industrijo,
delo, tradicije in družine ene
in druge cone.

Prepričani smo, da tudi reso-
lucija, kateri se bo mo tudi
mi pridružili, ne bo mogla re-
šiti vprašanja, ampak mi jo
smatramo kot začetek drugih
pobud, do katerih bi bili lahko
prišli že prej in ki morajo po-
vezati stranke in množice v
skupni in vztrajni akciji.

videli, kako so uradna oblastva
naše cone poslala svoje pre-
stavnike na banket v Portorož
skupno z nekaterimi svetoval-

**Predlog tovariša
Vidalija za civilno
upravo Varnostne-
ga sveta OZN je
najboljši način za
rešitev prebival-
stva cone B. Vsak
državljan STO naj
se o tem predlogu
izreče.**

ci, ki si še vedno upajo se-
diti na teh stoli, s katerih
varajo volivce z umazanim in-
dependentizmom, ki je izraz

najbolj nesramnih titovskih
zahtev v zvezi s Trstom in
njihovega odobravanja za vse,
kar se dogaja v coni B.

Ob tej priliki poudarjamo
naše gledišče, da se je treba
za rešitev vprašanja vsega
našega Ozemlja pomakniti na
linijo miru in da nobena re-
šitev, ki so ji podlaga ambi-
ciozne želje ali strateške po-
trebe raznih veselil, ne more
rešiti ničesar.

Lahko dosežemo akcijsko

enotnost v borbi za rešitev ti-
stega nesrečnega prebivalstva
in moramo delati tako, da se
ne bomo izneverili zaupanju, ki
ga goji do nas prebivalstvo co-
ne A in B.

Podčrtujemo veljavnost
predloga, ki smo ga že pred-
ložili in katerega ne smatra-
mo za definitivno formulo,
marveč kot podlago za disku-
sijo, ki si želimo, da bi se čim-
prej nadaljevala v občinskem
svetu.

Važnost predloga tovariša Vidalija

V omenjeni resoluciji ugotov-
ljamo očitno položaja zaradi
postopne delitve obeh con, iz-
ražamo svojo voljo upreti se
proti vsaki razdelitvi obeh
con STO, ki ga proglašamo za
popolnoma nerazdružljivega,
zahtevamo od Varnostnega sve-
ta, naj se sedanji režim dvojne
vojaške zaupne uprave obeh
con nadomesti do končne reši-
ve vprašanja STO z edino ci-

vilno upravo, ki naj jo vodi
od Varnostnega sveta imeno-
vana komisija. Ta resolucija je
konkretni predlog, katerega
odobritev ne pomenja zapusti-
ti lastnega stališča o dokončni
rešitvi vprašanja, marveč o-
stvari boljše in civilnejše po-
goje za borbo vsake stranke
in poleg tega nuditi žarek up-
anja našemu prebivalstvu.

Na poti širših akcij v o-
brambo cone B nas je ohrab-
rila modrost nekaterih na-
sprotnikov, ki so priznali, da
je naš predlog resen, utemel-
jen in ne tak, da ga je treba
a priori in enostavno ovreči.

Preden zaključim, želim po-
praviti nepravilno trditve go-
spoda župana, po katerem, naj
bi sedela v občinskem svetu
samo dva slovenska svetoval-
ca. Poleg titovskega in sloven-
skega nacionalističnega pred-
stavnika dva naša svetovalca
sta Slovenca in izjavljamo, ne
da bi se bali, da nas bi kdo
postavil na laž, da se Slovenci
Trsta in cone A ne združujejo
niti okrog titovstva niti ne
okrog zastave nacionalizma,
marveč prav okrog nas komu-
nistov, ki branimo in bomo
vedno branili pravice Sloven-
cev mesta in podeželja.

Za enoten nastop proti terorju v coni B

Zaključujoč, izjavljam, da bo
naša skupina glasovala za e-
notno resolucijo, ker jo sma-
tra za prvo dejanje, ki more
privedi do nadaljnjega raz-
voja. Izjavljam pa, da, kar se
dela v tem smislu v občinskem
svetu, ne zadostuje, marveč je
treba to naše stališče podpreti
z delom skupin in strank v
akciji, ki naj se ne pojavi le
ob prilikah, kot je ta od voli-
tev, marveč naj bo stalna.
vsakodnevna in naj se vedno
bolj razširi. S tem namenom in
s to željo pozdravljamo pobu-
do jutrišnje stavke, zagotavlja-
joč svojo brezpogojno podpo-
ro in pozivajoč vse prebival-
stvo, naj se je udeleži.

**Šovinizem ugonab-
lja narode in za-
sužnjuje ljudi.
Slovenci izkažimo
svojo pomoč narod-
no zatiranemu
italijanskemu življu
cone B, kot nam
izkazujejo pomoč
italijanski demo-
krati, ki se skupno
z nami borijo za
naše narodne
pravice.**

Anglo - amerikanci glavni krivci sedanjega stanja v coni A in B

Prav tako brez rezultatov bo
zahteva na haško mednarod-
no razsodišče, ker obstajajo od
atlantskih dežel sklenjeni na-
čerti, ki sproščajo roke Beogra-
du in nadaljujejo politiko, ki
je bila podčrtana in sakcioni-
rana od libonskih in london-
skih sklepov, na podlagi ka-
terih je bilo vneseno načelo
razkosanja.

Z nebenim izmed teh sred-
stev se ne bo doseglo ničesar.

tisoč prebivalcev cone B in
pozneje tudi del ali celo vso
cono A.

Tito ne bo preklinal niti u-
krepov niti odredb, ne bo pre-
nehal s svojo nasilno akcijo.
On se čuti sigurnega in pod-
prtega danes bolj kot kdaj-
koli prej, ker so ga povabili v
London in v Washington. Ni-
hče ga ne bo motil, vsi ga
bodo tolerirali, ko bo tudi ju-
tri nadaljeval svojo akcijo za
vključitev cone B v sestav Ju-
goslavije.

vsako človečansko načelo, ni
ganih srca odgovornih pri ZVU,
ki bi bili morali vsaj ukreniti
tako, da bi se spoštovala pra-
vice te državljanke cone A.

Zaostno je tudi, da so sedaj
nihče razen nas ni protestiral
proti temu monstruoznemu
samovoljnemu ukrepu titovcev
in pasivnosti vojaške okupa-
cijske uprave cone A.

Namesto da bi protestirali
proti koprskim trinom, smo

Volivce aprila 1950 in stališče zahodnikov

Zelo živo nam je vtisnjeno
v spominu činično stališče ne-
katerih angleških in ameriških
novinarjev za časa volitev a-
prila 1950, ki so pozvoroile
istrskim mestecem toliko gorja
in krvi, uničenja, umorov, po-
koljev in izselitev stotin dru-
žin. Tisti novinarji, katerih
kolegi so bili napadeni (poško-
dovali so jim tudi avtomobile)
se niso sramovali povedati
svetu, da je vse poteklo v naj-
boljšem redu, da so volitve
imele značaj najpopolnejše de-
mokratičnosti in celo da se v
njihovih deželah volitve mar-
sikdaj vršijo v mnogo bolj ne-
mirnem ozračju.

Titovski zločin proti Ondini Elerjevi

Mi ne vemo, ali se vse to v
Angliji in Združenih državah
imenuje demokracija ali pa če
tisti ljudje menijo, da mora
imeti beseda demokracija dru-
gi pomen za »domorodce«.

In to se je dogajalo pred
dvema letoma, ko Tito ni už-
val toliko simpatij in ugleda s
strani nekaterih vlad, ki ga da-
nes častijo.

S te tribune mi izražamo
svoje globoko nezaupanje do
oblasti cone A, od katerih ne
vidimo nobenega dokaza dobre
volje za pomoč coni B in ki so
prišle celo do tega, da se celo
ne brigajo niti za zaščito pre-
bivalcev cone A.

Med tem ko jugoslovanski
predstavniki v Trstu, izkori-
šajoč dejstvo, da na tem po-
dročju se ne spoštujejo pra-
vice slovenskega prebivalstva,
protestirajo proti temu iz špeku-
lativnih razlogov, angleške in
ameriške oblasti, ki niso lan-
sko leto protestirale zaradi
umora dveh Tržčanov v Dra-
gi, niso napravile niti naj-
manjšega koraka proti areta-
cij in obsodbi mlade Elerjeve,
naše sodržavljanke.

Primer Elerjeve je gani in
gani vse poštene in demokra-
tične ljudi, vse tržaške mate-
re. A primer te mlade žene, ki
bo kmalu postala mati, ki je
bila zaprta v koprsko ječo pro-
ti na Ozemlju še vedno veljav-
nim zakonom in ki so jo celo
gnali v Ljubljano, prezirajoč

*Le z enotno fronto
proti titofašizmu
bomo lahko rešili
naše brate cone B,
ki so podvrženi
nečutenemu terorju
in že toliko let ne
uživajo svobode*

Naša dolžnost

Naše prebivalstvo je v za-
dnjih dneh pred volitvami do-
kazalo svojo solidarnost z ne-
srečnim prebivalstvom cone B.
Na čelo te akcije se je posta-
vila Komunistična partija, ki je
vedno poudarjala potrebo po
konkretni borbi za rešitev na-
ših bratov onstran meje iz
krepiljev titovskega fašizma.

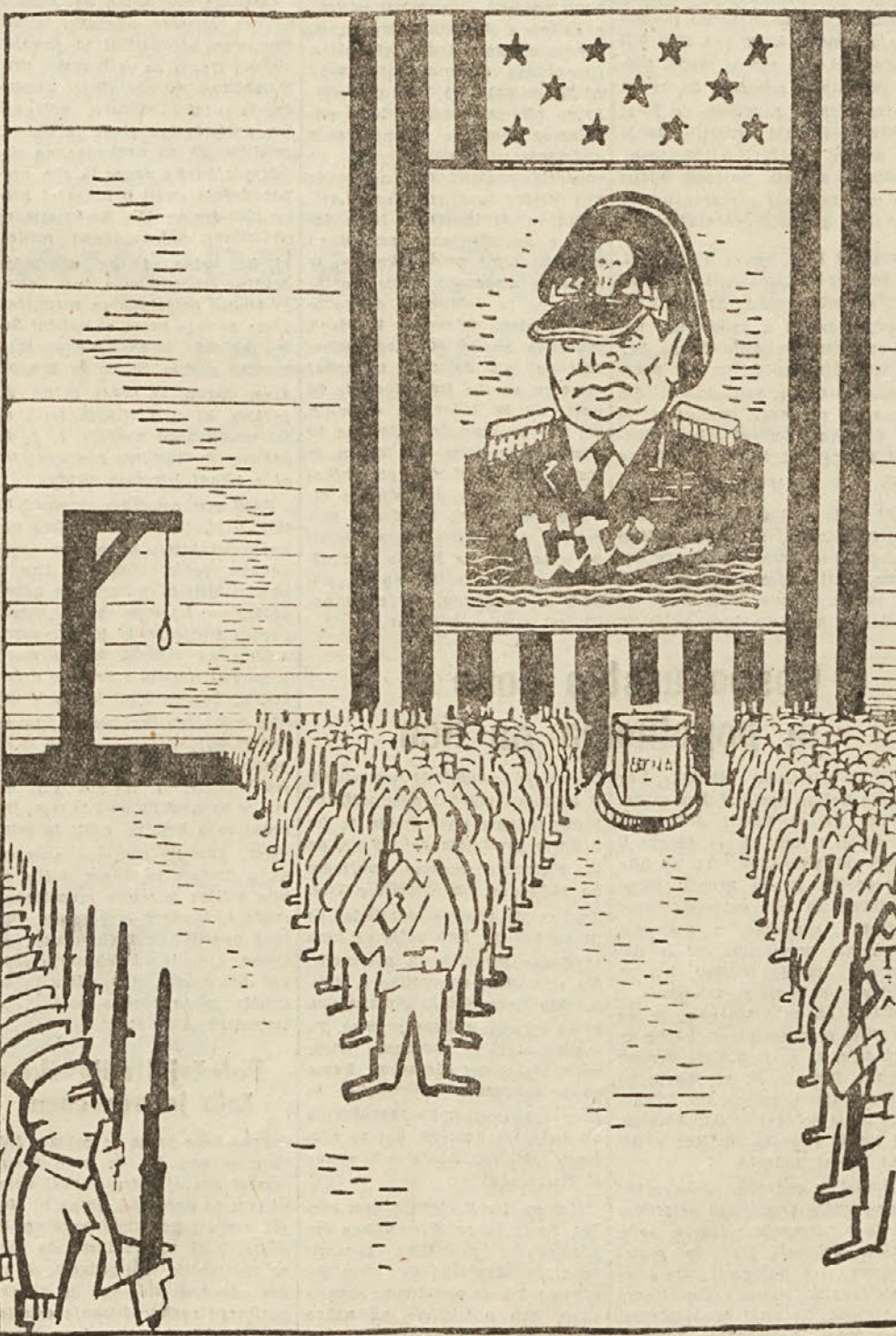
Enoten nastop v občinskem
svetu, nadvse uspešna polturna
splošna stavka v soboto zju-
traj, naše izjave na tiskovni
konferenci večje skupine ob-
činskih svetovalcev, nas pre-
pričuje, da lahko prožimo svo-
jo pomoč prebivalstvu cone B.
Manifestacije teh dni so nam
dokazale, da v slogi je moč.
Kot smo za časa fašizma do-
segli enotno fronto proti fashi-
zmu in nacizmu, ki je zaje-
mala vse stranke in gibanja,
tako je treba danes organizi-
rati enotno fronto vseh sil v
borbi proti vsakemu fašizmu in
v konkretnem primeru cone
B proti titofašizmu.

Ne smemo pozabiti, da je
titovski teror v coni B pred-
vsem usmerjen proti komuni-

stom in naši Komunistični par-
tij. Ne smemo pozabiti, da
naši partijski tovariši so stalno
izpostavljeni fizični likvidaciji.
Ne smemo pozabiti, da titov-
cem gre predvsem za to, da
popolnoma likvidirajo gibanje
v coni B. Zato vsak udarec
proti titovstvu, ki ga zadamo
tu v Trstu, pomeni pomoč na-
šim tovarišem v coni B. Zato
se moramo zavedati velike
važnosti te borbe, velike važ-
nosti enotne akcije proti titov-
stvu, rablju jugoslovanskih na-
rodov, rablju prebivalstva co-
ne B.

Zato objavljamo govor tov.
Gombača v tržaškem občins-
kem svetu, pismo, ki ga je to-
varš Vidalj prejel iz cone B
in izjavo tov. Marije Bernetic
na tiskovni konferenci večje
skupine občinskih svetovalcev.
Zavedajmo se, da je cona B del
STO, da je prebivalstvo cone
B istočasno prebivalstvo STO,
da so komunisti in demokraci-
one B istočasno naši bratři,
junaki tovariši. Oni potrebu-
jejo našo pomoč, mi jim jo
prijamemo.

NJIHOVE "VOLITVE" DVE POTI NA «IZBIRO»

NASTOP TOVARIŠICE BERNETIČ NA TISKOVNI KONFERENCI

V coni B so organizirali "volitve"

da bi poslabšali položaj prebivalstva in uresničili svoje aneksionistične želje

V soboto je tov. a Marija Bernetič izjavila na tiskovni konferenci skupine občinskih svetovalcev naslednje:

Jutri se bo ponovila v coni B volilna burka, ki se od leta 1950. ponavlja v določenih presledkih. Naša Partija, ki izraža svojo solidarnost in množico, ki ji sledijo, od vseh onih, ki trpe zaradi teptanja narodnih in človeških pravic, je že davno objasnila svoje stališče glede cone B in glede vsega, kar je Tito napravil, da bi tam spremenil socialni, nacionalni in politični ustroj. Mi smo se vedno strinjali z vsakršno borbeno akcijo, ki je bila podvzeta proti titovskemu nasilju v coni B, in smo odobravaljali pobude drugih odn. smo podžveli druge pobude, kadar smo jih smatrali za premalo realistične. Naše mnenje je celo, da bi se moglo in moralo storiti več, da bi se moral doseči sporazum z drugimi strankami, strujami in skupinami in da bi morali drugi storiti isto kot smo storili mi, da se namreč odpovedo onim točkam, katerih odpoved ne predstavlja spremembe načelnega stališča, temveč omogoča, da se doseže osnova za pošten sporazum.

Za narodne pravice vseh narodov

Usoda onega ljudstva, ki je žrtve najbrutalnijega despotizma, izpostavljenega nečloveškemu režimu zatiranja in nasilnega raznarodovanja, predstavlja eno naših glavnih skrbi tudi zaradi tega, ker smatramo to kot stalno nevarnost in kot razlog neravnovesja v vsem, še itak težkem življenju našega Ozemlja.

Ob vsaki priliki smo se in se bomo odločno borili za narodne pravice vseh narodov ter smatramo za potrebno, da popravim ono netočno trditve župana Bartolija, ki je v svoji neprevidezosti trdil, da sta v občinskem svetu le dva slovenska svetovalca; v resnici pa sta poleg dveh svetovalcev, ki pripadata titovski odn. nacionalistični struji, tudi dva komunistična svetovalca, in brez bojzani, da bi bili postavljeni na laž, trdimo, da prav za tema dvema svetovalcema stoji večina Slovencev Trsta in okolice, ki so odkrili svoje zaupanje slovenskim predstavnikom drugih strank.

Krivični ukrep Palutana

Mi smo protestirali in protestiramo odločno proti vsake-mu dejanju, ki žali pravi narodni čut Slovencev in Italijanov. Ob tej priliki hočemo poudariti krivičnost ravnanja prefekta Palutana, ki odreka občinskemu svetu v Nabrežini pravico, da izbere v slovenskih vaseh dvojjezične napise, zaradi česar mi odobravamo postopanje te občine.

Upirajo se nam razna uradna stališča, ki spričo dogovor v coni B dajejo vtis, da hočevo vse spraviti v pozabo, kar nas navaja, da smatramo ta način reagiranja na dogodke v coni B kot nadaljnji dokaz tihega odobravanja Titove politike.

Gospodarstvo je na tleh; delavci, kmetje in izobraženci bežijo teror je strahovit, UDB stalno preži na vsakega človeka; raznaroduje se prebivalstvo.

To je položaj cone B. Temu moramo napraviti konec z enotnim nastopom.

Vprašanje cone B vznikne od časa do časa kot v sedanjem trenutku, ko so volitve 7. decembra, pripravljene po izrecnih izjavah v namenu, da dokažejo željo prebivalstva, da hoče biti priključeno Jugoslaviji, vzbudile pozornost in zaskrbljenost državljanov. Mi smatramo, da mora biti akcija enotna in vztrajna, ki naj zavzame značaj večje širine in večje odločnosti, dočim bodo pobude, kot je ona za enoto resolucije in za priziv v Haag, imele zelo neznamenit uspeh, kar se atlantske vlade v Lisbonu in v Londonu obvezale v politiko, ki pušča Beogradu svobodne roke. Dgovori, sprejeti v Lisbonu in Londonu, ujavajo načelo razkosanja, kateremu smo se mi uprli, kar nasprotuje težnjam in koristim prebivalstva. Nadaljnje dokaze

simpatij, ki jo zahodne vlade izkazujejo Titu, imamo v naj-novejših povabilih v Londonu in Washingtonu. V napadalni atlantski politiki predstavlja Tito dragocenega zaveznika,

Zadržanje vojaške uprave

Kolikšne pomoči smemo pričakovati v akciji proti volitvam v coni B, lahko vidimo iz izjav, ki so jih napravili leta 1950., in po katerih naj bi bile takratne tragične volitve popolnoma demokratične, katerih izidi so kazali prav obratno od tega, kar je ljudstvo hotelo, in so se zaključile z žalostno bilanco pokoljev, ubojev, opustošenj, katere mi žigosamo te dni s svojim lepakom, ki morda še ni prine-

sel popolnih podatkov, ker jih je le stežka moči kontrolirati. Izražamo tudi svoje nezaupanje do anglo-ameriških vladnih organov, ki se ne samo ne zanimajo za to, kar se dogaja v coni B, temveč se popolnoma nič ne zmenijo za prebivalce cone A, kot so to storili lani o priliki umora dveh Tržačanov v Dragi s strani titovskih granicarjev in kot to delajo sedaj, ne da bi tudi v najmanjši meri ugovar-

jali pretresljivi aretaciji in obsodbi noseče mlade žene, ki so jo po krivici zaprli najprej v koprskih nato pa v ljubljanskih zaporih, v nasprotju z vsemi načeli človečnosti in v posmeh veljavnim predpisom na našem Ozemlju. V okviru napadalne politike mi ne moremo pričakovati, da se bodo zavezniki preklekali, niti ne moremo pričakovati prida od onih, ki so pred nekaj dnevi sedeli v Portorožu na banketu z morilci cone B skupno z nekaterimi neodvisnostnimi svetovalci, ki v Trstu govorijo o Svobodnem ozemlju, v coni B pa stiskajo roko onim, ki so njegovi najzagrizenejši sovražniki.

Zaradi vseh teh ugotovitev smo mi zaskrbljeni za vse to, kar se dogaja v coni B, ker so nam v spomin dosedanje iz-

kušnje, zaskrbljeni za to, kar se bo jutri zgodilo le malo kilometrov od Trsta, in zaradi posledic, ki jih mora imeti to dejstvo.

Da vam vsaj deloma prikazem trpljenje onih državljanov, vam bom predčitala pismo, ki je prišlo te dni našemu sekretarju Vidaliju iz nekoga kraja koprškega okraja.

Odličniki titofašizma so: fašisti, navadni zločinci, kulaki, izkoriščevalci, verižniki, korumpirana sodruga.

Da vam vsaj deloma prikazem trpljenje onih državljanov, vam bom predčitala pismo, ki je prišlo te dni našemu sekretarju Vidaliju iz nekoga kraja koprškega okraja.

tostjo teroristične metode. Prihaja se do tega, da se postavlja sina proti materi, da se izsiljuje družine prav posebno, če je eden izmed njihovih članov znan zaradi svojih idej in svoje premočrnosti.

Na ta način razpisane in izvedene volitve nimajo nobenega pomena razen teroriziranja ljudi, kar povzroča še večje sovraštvo in večji prezir proti temu zverinskemu režimu nasilja. Po mnenju Tita, naj bi volitve bile dokončni dokaz, da naše prebivalstvo hoče biti vključeno v Jugoslavijo. Res pa je prav nasprotno. Politijski sistem, ki so ga uvedli Rankovičevi banditi, ni spremenil duše prebivalstva, ki hoče svobodo in neodvisnost in danes mrzi jugoslovanski sovražnik, kot je vedno mrzilo usakobno obliko šovinizma.

Prihodno nedeljo, gledajoč na tla, da ne bi videli in da jih ne bi nihče videl, z razburjenim srcem in z užaljenimi čustvi bodo moji družinski člani, moji znanci opravili proti svojji volji dejanje, kateremu se njihova zavest upira. Zvečer pa bodo titovski povlekli račune svojih groženj in bodo oklicalj rezultate te burke, ki so že vnaprej znani. Titovski listi bodo objavili vest, njihovi bližnji in daljni prijatelji si bodo meli roke zaradi lepega junštva, nekateri bodo pozročili nekaj trušca in nekaj dni potem se o zadevi ne bo govorilo več. A v našem srcu nekaj bo zlomljenega in nam ne bo ostalo kot zaupanje v tiste, ki so nam kot vi bili vedno blizu v tej in drugih težkih preizkušnjah.

Zaključki tovarišice Bernetič

Naša Partija ima pred očmi vso tekočo politiko, skrbno preučuje vsako priliko, da bi ga pomagal olajšati, je pripravljena najti pošteno osnovo za sporazum, ki naj prinese ugodno rešitev.

Ponovno predlaga ob tej priliki predlog, katerega je naša skupina pred kratkim predložila v občinskem svetu, ne kot dokončno formulo, marveč kot osnovo za diskusijo. Ta predlog so smatrali tudi številni nasprotniki kot resen, tehten, vreden natančne preučitve in v nobenem primeru ne takšen, da bi ga bilo moči vnaprej odbiti.

Spričo dejstva, da je sedanji položaj nevzdržen in da je proces razkosanja, proti kateremu smo si vsi edini, že v teku, smatramo, da je treba sedanji vojaški upravi nadomestiti, do dokončne rešitve vprašanja STO, z eno samo civilno upravo, katero naj vodi od Varnostnega sveta imenovana komisija, ki bo morala poskrbeti za nadomestitev sedanjih okupacijskih čet z morebitnimi drugimi četami za čuvanje reda, ki bi jih v ta namen določil sam Varnostni svet.

Odobritev tega predloga s strani drugih skupin in strank ne pomenja odgovodati se svojemu stališču glede dokončne rešitve tega vprašanja, temveč ustvariti boljše, bolj civilizirane pogoje za borbo vsake stranke.

Pomenja notranjo pomiritev in žarek svetlobe za naše prebivalstvo.

V tem duhu, s tem namenom mi pozivljamo vse podvzete akcije, v željenem pričakovanju drugih, širših in uspešnejših. Izražamo svoj pristavek na stavko, napovedano za danes, h kateri smo pozvali vse prebivalce.

Ponavljamo izraze naše najgloblje in najiskrenejšega solidarnosti z vsem prebivalstvom cone B, ki ječi pod nečloveškim in krutim režimom, ter želimo rešitve, ki bi mogla olajšati to trpljenje.

Odgovorni urednik
RUDOLF BLAZIČ (Blagi)
Založništvo »DELA«
Tiska tip. RIVA, Torreflancia 17
Dovoljenje AIS

Dramatično pismo iz cone B naslovljeno tovarišu Vidaliju

Objavljamo pismo, ki ga je prebivalec cone B poslal tov. Vidaliju

Dragi Vidalij!

Kot si najbrže opazil, te ne morem več tako obveščati o vsem, kar se dogaja v coni B, ker so se možnosti obveščanja znatno zmanjšale zaradi različnih razlogov, ki jih sam razumem: policijski teror se je strahotno povečal, tako da se vsi izogibajo opravljanja določenih nevarnih del; promet ljudi od in v Trst se je zmanjšal sredstva, ki smo jih uporabljali za dopisovanje se skoro popolnoma odmanjkala.

Ne vem, če si vi, čeprav ste nam blizu s svojim delom in svojim razumevanjem, morete predstavljati nadaljnje posledice šanja razmer, kateremu smo bili podvrženi. Jaz sem ti skušal skoraj vsak dan sporočati, da bi bil na tekočem o dogodkih, da bi si lahko čimtočneje osvaril mnenje o našem tujakšnem življenju, bodisi v obalnih mestecih bodisi na vasi kot tudi v slovenskih in hrvaških središčih notranjosti.

Da boš imel pojem o situaciji, ti zagotavljam, da niti fašistični niti nacistični režim, ki sta na tej zemlji besnela z nečuvnim nastopom, nista prekosila tistega, kar so titofašisti počeli in kar počenejo tu: Gotovo sem, da tisti del Istre, ki se danes imenuje cona B, ni nikoli doživel takega neurja, kot je tisti, ki se je zrušil na nas.

Ti vidiš tu ljudi, ki so stalno potrti, žalostni, nikoli praznično razpoloženi, brez veselja do zabave. Naši ljudje pa so bili vedno veseli narane. Naši ljudje se podajajo na delo brez volje in

poguma, ker plača ne zadostuje vzdrževanju družine. Poleg tega pa smo stalno podvrženi policijskemupritisku in terorju ki odvzema človeku vsako voljo do življenja. Naši pomorščaki in ribiči, ki so bili enkrat podjetni in pogumni, delajo danes toliko, kolikor jim je neobhodno potrebno, da ne umrejo; promet malih pristanišč je skoraj nič, mladinci so vsi proč, veliko število čolnov je bilo že prodanih Dalmatincem (dva izmed teh čolnov sta se popotila, kar sta zavozila na pečine). Ladjedelnice, ki so gradile lepe motorne jadrnice, se bavijo s skromnimi popravili in imajo deficit desetih milijonov dinarjev, kar se sicer dogaja na vseh področjih, saj je dognano, da nobeno podjetje ne zaključijo poslovanja leta z aktivnim proračunom, čeprav so plače vedno tako nizke (povprečna dnevna plača znaša od 376 do 400 din). Tudi podjetja, ki so bila aktivna, so letos popolnoma propadla in vprašanje nadaljnje delovanja ali pa zaprejša podjetij visi na tanki niti. Velike tovarne v Izoli (Ampelea in Arrigioni) so letos delale z do skrajnosti zmanjšano zmogljivostjo; poleti, ko se je navadno zaposlilo večje število delavcev in delavci, je delalo le 20-22 odst. delavcev. V tistih tovarnah so že spomladaj odpustili več sto delavcev in nekaj mesecev so jim izplačevali le 70 odst. od 30 tedenskih delovnih ur, kar so pozneje znižali na 50 odst. Vzrok krize teh tovarn je treba delno poiskati v pomanjkanju rib, ker so področja za ribolov manjša od tretjine v primeru z normalnim časom, delno pa v dejstvu, da je bilo specializirano osebe prisiljeno na odhod, in v dejstvu, da je bil velik del strojev odpeljan.

Gospodarstvo cone B je popolnoma na tleh

Kriza pristanišč, ribolova, beg velike večine pomorščakov in delavcev, ki so bivali v coni B in delali v coni A, se odraža v življenju pokrajine. To so bile kmetije, ki so precej dobro zaslužile in so potrošile svoj zaslužek predvsem z nakupom krajevnih proizvodov, ki se danes ne morajo prodati, kot je primer rib, sadja in zelenjave.

Samo ob sebi umevno, je da to težko prizadeva male kmete in vrtnarje, ki so iz bližnje okolice Kopra, Izole in Pirana nosili na trg zelenjavo, sočivo itd. Druga, čen pa je položaj velikih kmetov, ki jih je titovska politika v veliki večini podprla.

Bodisi na področju ribolova kot na področju kmetijskih pridelkov se je v nasprotju s težkim položajem delovnih ljudi in proizvajalcev teh kategorij razvil izkoriščevalski sistem uskladičenja in izvoza, ki nudi pooblaščenim ustanovam velikanske dobičke.

Dovolj je povedati da so spomladaj te ustanove plačevale paradižnike proizvajalcem po 8-12 din in jih v Trstu prodajale po 180 lir, da so plačevale sardine kvečjemu po 24-28 din, jih izvozili v Trst, kjer so jih prodali marsikdaj po preko 200 lir. Isto velja za vino in druge pridelke in proizvode. Ne si misliti, da razliko v italijanskih lirah dobijo proizvajalci, ki ne uživajo nobene pravice. Ta razlika služi le povečanju udobnosti stanovanj hierarhov, kupovanju luksuznih avtomobilov in prav tako nesramno razkošnemu opremljenju hotelov, kot so »Jadrana«, »Metropolitana« in »Palace« iz Portoroža.

Kar se tiče Portoroža, sem zvedel, da so za proslavo dneva Jugoslovanske republike povabili nekateri angleške in ameriške oficirje, ki je popolnoma razumljivo, ako pomislimo na nežna čustva, ki jih Amerikanci in An-

gleži gojijo do Tita, kar pa obračča želodec vsem, ki so v coni B poskusili, kar so poskusili. Med povabljenici sta pa bila tudi nek Giampiccoli in nek Stocca, ki pripadata fronti za neodvisnost, ki v Trstu trdi, da je za STO. Kakšen človek je tu pri nas zaradi zatiranja, kateremu je podvržen, izrazil kakšno simpatijo do tega gibanja, ki pa je že po volitvah v Trstu izgubil pri Istranih tisto simpatijo zaradi svojega dvomnega stališča. Ta

POSLEDICE NASILNEGA raznarodovanja prebivalstva

Gospodarsko krizo še otežuje nadvse takomen, odušinski in korumpiran birokratični in fiskalni sistem. Davki so velikanski. Profesionistom in obrtnikom odobrujejo vsako fakturo, nalagajo jim usakovrstne globe in davke, prisilijo jih da vsakodnevno položijo v banko denar in jim prepovedujejo imeti v blagajni preko 1000 din na dan. Na kmetih so odobreni najrazličnejši prideki, ki, kot vino, ki ga uporablja družina proizvajalca, za domačo živino pridelana in shranjena krma in celo krma za osiščal. Samo kulaki lahko prenašajo z manjšo skrbjo davke in pristojbine, dočim je sedaj prišlo do pojavnosti, ki v preteklih letih ni bila množičnega značaja, t. j. do poskusa za izselitev v druge kraje s strani kmetijskih družin.

Pred sem govoril s kmetom, ki živi v okolici Izole in ima nekaj nekdanj zelo lepega in negovanega polja. Sedaj si išče v okolici Milj in v Furlaniji nekaj polja, na katerem bi si mogel urediti življenje, ki bi bilo manj mučno od tistega, ki ga mora prenašati skupno z družino v teh krajih. Zagotovil mi je, da je veliko njegovih prijateljev, ki se hočejo odločiti za ta korak. Ker poznam položaj in navade naših kmetov, ti zagotavljam, da me je ta vest najbolj zadelo. Do sedaj so s kmetov odšli le mladinci, katerih pri nas skorodni, a družine so ostale, dočim je bila selitev iz mesta množičnega značaja. Mestece, v katerem najbolj opaziš beg prebivalstva, je Piran, kjer je od februarja 1952 kar 100 družin manj. Drugih 60 družin je že vložilo poročilo za izselitev dovoljenj.

Položaj italijanske šole je neznošen

Prav tako težak je položaj šol, katerim sem bil do pred nekaj meseci precej blizu zaradi dela, ki sem ga opravljal. Ti ne bi mogli citirati podatkov bujskega okraja, a ti zagotavljam, da tam so italijanske šole redulirane na pet ali šest šol, ker je sistem nasilnega raznarodovanja ena izmed značilnosti titovskega siste-

ma v obeh okrajih. Za koprski okraj, ako podatki, ki jih Abram navaja v svojem poročilu okraju in ki jih je objavil titovski tisk, odgovarjajo resnici, predstavljajo najboljši dokaz tega, kar se je pri nas zgodilo v sedmih letih po vojni.

Ostala je le polovica prebivalcev

On govori o malo več kot 2000 italijanskih učencih in gleda, da navaja pozitivne podatke, dočim je sam Koper v normalnih časih imel skoro 1800 učencev, ne da bi k temu številu pridružili malo manjša števila učencev Pirana in Izole. To pomeni, da je iz teh treh mestec odšla malo manj kot polovica prebivalstva in da je le 40 odst. predvojnega števila učencev. Tj ne govorim o okolici, kjer primorajo otroške staršev, ki že stotletja ne govorijo slovenski ali hrvaški, da

UDB stalno zasleduje življenje vsakega človeka

Kar pa še povečuje mučnost te gospodarske krize, je neusmiljena in nenehna akcija policije, ki teži kot mora nad delom vsakega moža, vsake žene. Ta pritisk se brez razlike izvaja nad starimi in mladimi, nad Slovani in Italijani. Agenti UDB so povsod: po uradnih, tovarnah, javnih lokalih, po šolah. Približujejo se mestu, kjer si dva ali tri ljudje izmenjujejo svoje vtise, vmešujejo se tudi v družinske zadeve. Politično življenje se omejuje na zborovanja, ki se jih je treba udeležiti, in na manifestacije, katerim se ne te nihče ne more izogniti, marveč mora za udeležbo celo odgovarjati pred podjetjem, da kem se dela. Na kmetih prihajajo tako daleč, da določajo vsaki družini število oseb, ki se mora udeležiti teh manifestacij. Prejšnji teden so v Sičolah določili, da se morajo neke manifestacije udeležiti štirje pripadniki vsake družine.

Izpraševanja so se ponovno začela pred enim mesecem t.j. takoj po razpisu upravnih volitev. Na tem se hočem malce zaustaviti, ker je dejstvo, ki zasluži pozornost. Najbrže si zvedel, kaj se je zgodilo na preteklih volitvah v aprilu 1950 in v februarju 1952. Tiste volitve so bile tragične burke, na katerih ni mogel nihče izreči svoje volje in na katere so ga prisli z grožnjami ali po temeljitim pretepanju. Precej ljudi je bilo ubitih, drugi so ponoreli zaradi strahu in bolečine, titovske tolpe so vdrle v stanovanja in zažgale hiše, materi treh otrok so zagrozili, da bodo vrgli skozi okno najmanjšega otroka, ako mož ne bo šel volit. Proti prebivalstvu brez obrambe so sadiščno nastopali oboroženi vandali, ki so jih ščuvali krajevni aktivisti.

Ob naslednjih takozvanih volitvah so se ponovili pod drugimi oblikami a z nezmanjšano kru-